

SYLABUS
DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2024-2029

Rok akademicki 2028/2029

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Przemoc w rodzinie
Kod przedmiotu*	
Nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Kolegium Nauk Społecznych
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Psychologii
Kierunek studiów	Psychologia
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Profil	praktyczny
Forma studiów	stacjonarna
Rok i semestr/y studiów	rok V, semestr 10
Rodzaj przedmiotu	specjalnościowy
Język wykładowy	polski
Koordynator	dr Dariusz Kuncewicz
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr Dariusz Kuncewicz

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Warsztat	Liczba pkt. ECTS
10	-	15	-	-	-	-	-	-	2

1.2. Sposób realizacji zajęć

☒ zajęcia w formie tradycyjnej

☐ zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku)

Zaliczenie z oceną

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

- podstawowa wiedza z zakresu psychologii rodziny, wychowawczej i klinicznej - podstawowe umiejętności pomocy psychologicznej

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	Zapoznanie studentów z wiedzą o psychologicznych mechanizmach przemocy w rodzinie, symptomach przemocy domowej rozpoznawalnych w środowisku szkolnym oraz adekwatnych do sytuacji dziecka i jego rodziny, strategiach udzielania pomocy
C2	Nabycie podstawowych umiejętności oceny problemu przemocy w rodzinie dziecka, udzielania mu wsparcia, rozmów diagnostycznych i interwencyjnych z rodzicem oraz projektowania interdyscyplinarnego systemu wsparcia dla dziecka i jego rodziny
C3	Zwiększenie wrażliwości diagnostycznej wobec problemów dziecka szkolnego i jego rodziny dotyczących przemocy domowej; gotowości do konstruktywnej, odpowiedzialnej pomocy psychologicznej i organizacyjnej osobom krzywdzonym

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu Student:	Odniesienie do efektów kierunkowych
EK_01	w stopniu pogłębionym zna i rozumie: modele i koncepcje psychologicznych mechanizmów przemocy w rodzinie, w tym przemocy seksualnej; specyfikę funkcjonowania w roli ofiary i sprawcy oraz procesów nasilających przemoc; symptomy występowania przemocy rodzinnej i jej wielopoziomowe uwarunkowania; swoistość postępowania diagnostycznego, rozmów wspierających i interwencyjnych, udzielania pomocy psychologicznej dziecku krzywdzonemu i jego rodzinie	K_Wo4
EK_02	w pogłębionym stopniu zna i rozumie: typy środowisk rodzinnych, w których dochodzi do przemocy; funkcjonowanie rodziny z problemem przemocy w kontekście sąsiedzkim, szkolnym, pracowniczym; sposób pracy instytucji, których zadaniem jest niesienie zróżnicowanej, w tym psychologicznej, pomocy dzieciom krzywdzonym i członkom ich rodzin; specyfikę zjawiska przemocy rodzinnej w czasach współczesnych	K_Wo9
EK_04	potrafi: rozpoznawać sygnały specyficzne dla przemocy w rodzinie oraz problemy, które są z nią nieraz sprzężone, np. uzależnienia, zaburzenia osobowości, chorobę psychiczną, trudną sytuacją socjalno-ekonomiczną; samodzielnie zaplanować strategię pomocy osobie skrzywdzonej, wykorzystując adekwatne metody terapeutyczne, organizując system wsparcia i współpracując z innymi specjalistami	K_Uo9
EK_05	jest gotowy do: podejmowania działań na poziomie jednostkowym i instytucjonalnym na rzecz osób doświadczających krzywdy i cierpienia z powodu przemocy w rodzinie; działań uwzględniających systemowe mechanizmy funkcjonowania rodziny; kierowania się	K_K10

	zasadami etycznymi oraz zachowywania należytej wrażliwości i troski wobec osób skrzywdzonych	
--	--	--

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne

B. Problematyka warsztatów

Treści merytoryczne
Pojęcie, formy, typy i psychologiczne mechanizmy przemocy w rodzinie.
Charakterystyka psychologiczna dorosłych ofiar i sprawców przemocy. Sytuacja emocjonalno-społeczna dziecka krzywdzonego. Cykle przemocy. System zaprzeczeń i racjonalizacji.
Symptomy przemocy domowej oraz jej konsekwencje u dziecka obserwowalne w środowisku szkolnym. Dziecko jako ofiara i/lub świadek przemocy rodzinnej. Zbieranie danych, analiza i wnioskowanie o stanie dziecka i relacji w jego rodzinie.
Zadania pracowników szkoły w zakresie pomocy dziecku krzywdzonemu. Planowanie i przeprowadzenie interwencji kryzysowej. Sposób prowadzenia rozmowy diagnostycznej (rodzic/e, dziecko) oraz interwencyjnej (rodzic/e).
Zachowania u dziecka, które mogą wskazywać na wykorzystanie seksualne. Sposób prowadzenia rozmowy z dzieckiem i rodzicem. Regulacje i procedury prawne chroniące dziecko przed sprawcą. Przestanki decyzji o interwencji prawnej.
Współpraca z innymi specjalistami. Zakresy kompetencyjne różnych służb w sytuacji zagrożenia dzieci przemocą w rodzinie. Budowanie interdyscyplinarnych zespołów środowiskowych.

3.4 Metody dydaktyczne

Ćwiczenia: mini wykład, analiza przypadku, praca nad zadaniem problemowym na forum grupy, dyskusja

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	kolokwium pisemne	Ćw.
EK_02	kolokwium pisemne	Ćw.
EK_03	kolokwium pisemne, obserwacja w trakcie zajęć	Ćw.
EK_04	obserwacja w trakcie zajęć	Ćw.
EK_05	obserwacja w trakcie zajęć	Ćw.

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

1. Obecność na zajęciach.
2. Aktywny udział w zadaniach problemowych dotyczących typowych i nietypowych sytuacji związanych z przemocą w rodzinie, dyskusja tematyczna.
3. Kolokwium pisemne: ocena 5.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 93%-100% (znakomita wiedza) ocena 4.5 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 85%-92% (bardzo dobry poziom wiedzy z drobnymi błędami) ocena 4.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 77%-84% (dobry poziom wiedzy, z pewnymi niedociągnięciami) ocena 3.5 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 69%-76% (zadowalająca wiedza, z niewielką liczbą błędów) ocena 3.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 60%-68% (zadowalająca wiedza z licznymi błędami) ocena 2.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia poniżej 60% (niezadowalająca wiedza, liczne błędy).

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny z harmonogramu studiów	15
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego: - udział w konsultacjach	5
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta: - przygotowanie do kolokwium	15
- studiowanie literatury	15
SUMA GODZIN	50
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	2

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	nie dotyczy

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:
Badura-Madej, W., Dobrzyńska-Mesterhazy, A. (2000). <i>Przemoc w rodzinie. Interwencja kryzysowa i psychoterapia</i> . Wydawnictwo UJ.
Czyżewska, M. (2008). Problem krzywdzenia dzieci. Postawy i doświadczenia pracowników szkół. <i>Dziecko krzywdzone. Teoria, badania, praktyka</i> , 2(7), 75-99.
Jarosz, E. (2003). Odpowiedzialność pedagogów za dziecko krzywdzone. <i>Dziecko krzywdzone. Teoria, badania, praktyka</i> , 4(2), 36-44.

Zmarzlik, J. (red.) (2011). <i>Przemoc w rodzinie wobec dziecka. Procedury interwencyjne w szkole</i>. Ośrodek Rozwoju Edukacji.
Literatura uzupełniająca: Ambroziak, K. (2018). Rola relacji terapeutycznej w pomocy dzieciom krzywdzonym. <i>Dziecko krzywdzone. Teoria, badania, praktyka</i>, 17(4), 51-58. Dałek, M., Drab, D. (2015). <i>Motywowanie do zmiany – praca z rodziną w procedurze „Niebieskie karty”</i>. Poradnik dla specjalistów. Warszawa: Opta. https://www.opta.org.pl/files/1514090894/poradnika-dla-specjalistow.pdf Grabowiec, A. (2018). Nauczyciel w obliczu krzywdy dziecka, <i>Lubelski Rocznik Pedagogiczny</i>, 38(4), 25-33. Izdebska, A. Lewandowska, K. (2012). Czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci, <i>Dziecko krzywdzone. Teoria, badania, praktyka</i>, 39(4), 116-132. Izdebski, R., Szaszkiewicz, W. (2003). Terapia systemowa rodziny z przemocą. <i>Dziecko krzywdzone. Teoria, badania, praktyka</i>, 2(4), 59-67. Przeperski, J. (2019). Diagnozowanie zjawiska przemocy domowej – konteksty teoretyczne i praktyczne, <i>Family Forum</i>, 9, 33-51. Scheier, K. (2015). <i>Dorośle dzieci. Psychologiczna problematyka odwrócenia ról w rodzinie</i>. Wydawnictwo Naukowe Scholar [R. 5] Sobolewska, Z. (2002). Interwencje, diagnoza, terapia dzieci – ofiar przemocy seksualnej, <i>Dziecko krzywdzone. Teoria, badania, praktyka</i>, 1, 113-126. Szabelska, G. (2009). Dziecko krzywdzone w rodzinie – szkolna protodiagnoza zjawiska. <i>Transdyscyplinarne Studia o Kulturze (i) Edukacji</i>, 4, 187-197. Widera-Wysoczańska, A. (2010). <i>Mechanizmy przemocy w rodzinie. Z pokolenia na pokolenie</i>. Difin.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej